

LỚP ĐÀO TẠO CÁN BỘ TRẺ NGHIÊN CỨU CHỦ THUYẾT PHÁT TRIỂN VIỆT NAM

TRƯỜNG THỊ THU TRANG^(*)
PHAN TÂN^(**)

Ngày 31/10/2010 vừa qua, Lớp đào tạo cán bộ trẻ nghiên cứu chủ thuyết phát triển Việt Nam do Đề tài “Chủ thuyết phát triển của Việt Nam trong thời đại Hồ Chí Minh” tổ chức đào tạo, đã bế giảng tại Hà Nội. Khoá học khá thành công, gây được ấn tượng nhất định với các cơ quan nghiên cứu và đào tạo có liên quan. Bài viết xin giới thiệu những nét chính của lớp học này.

“Chủ thuyết phát triển của Việt Nam trong thời đại Hồ Chí Minh và vận dụng chủ thuyết đó trong thập kỷ đầu thế kỷ XXI (hướng tâm nhìn tới năm 2020 và 2045)”, mã số ĐTDL.2008 G/9 là Đề tài khoa học độc lập cấp nhà nước, do PGS. TS. Tô Huy Rứa, Ủy viên Bộ Chính trị, Trưởng Ban tổ chức Trung ương làm chủ nhiệm, Hội đồng Lý luận Trung ương là cơ quan chủ trì. Đề tài triển khai nghiên cứu từ 6/2008 và sẽ kết thúc trong năm 2011.

Như tên gọi của Đề tài, Mục tiêu của Đề tài là nghiên cứu những cơ sở lịch sử, lý luận và thực tiễn của sự hình thành và phát triển chủ thuyết phát triển của Việt Nam trong thời đại Hồ Chí Minh; làm rõ bản chất và mục tiêu, nội dung và cách thức, con đường và những bước đi trong chủ thuyết phát triển của Việt Nam ở thời đại Hồ Chí Minh; trên cơ sở xác định những vấn đề đặt ra và việc giải quyết những vấn đề đó ở Việt Nam trong những thập kỷ đầu

thế kỷ XXI (tới năm 2020 và 2045). Để thực hiện mục tiêu đó, ngoài việc huy động, khai thác tối đa năng lực nghiên cứu của các chuyên gia đầu ngành trong cả nước, Đề tài còn có kế hoạch đào tạo một lực lượng cán bộ khoa học trẻ có trình độ, có tư chất nghiên cứu, có triển vọng tiếp nối công việc nghiên cứu của các nhà khoa học đi trước. Lớp đào tạo cán bộ trẻ nghiên cứu chủ thuyết phát triển của Việt Nam đã khai giảng ngày 7/11/2009. Sau một năm hoạt động, lớp học đã hoàn thành toàn bộ Chương trình của khoá học và bế giảng vào ngày 31/10/2010.

Lớp đào tạo cán bộ trẻ nghiên cứu chủ thuyết phát triển của Việt Nam được tổ chức theo phương thức đào tạo mới, đào tạo trong khi nghiên cứu đề tài; nghiên cứu về những vấn đề của

---

^(*) ThS., Viện Thông tin Khoa học xã hội.

^(**) TS., Viện Nghiên cứu dư luận xã hội, Ban Tuyên giáo Trung ương.

bản thân Đề tài, trong chừng mực có liên quan, trở lại và đi sâu hơn vào nghiên cứu cơ bản và nghiên cứu ứng dụng cho thực tiễn Việt Nam; khai phá và tìm hiểu sâu hơn những vấn đề của thực tiễn Việt Nam.

Đây là lớp học không cấp chứng chỉ cuối khóa, tự nguyện đối với những người trẻ tuổi có trình độ tiến sĩ hoặc thạc sĩ chuyên ngành khoa học xã hội - nhân văn, đang công tác tại các viện nghiên cứu, các học viện, các trường đại học, các cơ sở khoa học của Trung ương đóng trên địa bàn Hà Nội. Bằng cách này, Ban chủ nhiệm Đề tài đã thử kiểm chứng xem bản thân các vấn đề khoa học ngày nay liệu có còn sức hút hay phải gắn với những lợi ích, bằng cấp trực tiếp, hoạt động nghiên cứu mới có thể thu hút được người học. Thực tế cho thấy, toàn thể 36 học viên tham dự lớp học đều tự nguyện, say sưa và ít nhiều tâm huyết với những tri thức được giới thiệu, nghiên cứu và bàn luận ở khoá học.

Khai giảng ngày 7/11/2009, bế giảng ngày 31/10/2010, lớp học diễn ra trong 1 năm, theo hình thức đào tạo tại chức, mỗi tuần học 1-2 buổi, thời gian tự nghiên cứu được quy định là nhiều gấp 4 lần thời gian lên lớp. Tại giảng đường, nội dung chủ yếu là gợi mở vấn đề và định hướng phương pháp nghiên cứu để học viên tiếp tục tìm đọc tài liệu, nghiên cứu sâu thêm, rồi sau đó lại lên lớp trao đổi, tranh luận về những tri thức có liên quan.

Giảng viên của lớp học là những nhà khoa học, các chuyên ngành đầu ngành về Triết học, Sử học, Chính trị học, Kinh tế học, Luật học và Khoa học quản lý... thuộc các cơ quan: Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh, Viện Khoa học Xã hội Việt Nam, Hội đồng Lý luận Trung ương, Ban

Tuyên giáo Trung ương, Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ Giáo dục và Đào tạo, Đại học Quốc gia (Hà Nội và Thành phố Hồ Chí Minh), Trung tâm nghiên cứu Minh Triết Việt Nam, Liên hiệp các Hội khoa học kỹ thuật, Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật và nhiều cơ quan khoa học khác... Ngoài ra, Ban chủ nhiệm đề tài còn mời một số nhà hoạt động chính trị - xã hội, hoạt động văn hoá tiêu biểu, cán bộ lãnh đạo và quản lý cấp cao... trực tiếp lên lớp và trao đổi với học viên. Những nội dung trao đổi rất sâu về học thuật và cũng đậm chất thực tiễn cùng với uy tín học thuật của những tên tuổi như Vũ Khiêu, Nguyễn Duy Quý, Hoàng Ngọc Hiến, Phạm Đức Dương, Nguyễn Khánh, Lê Văn Cương, Hà Đăng, Việt Phương, Phạm Xuân Nam, Hoàng Chí Bảo... đã góp phần làm nên thành công của lớp học.

Động lực học tập của học viên là lĩnh hội tri thức và nghiên cứu khoa học. Chính vấn đề nghiên cứu ở chiều sâu tri thức và lực lượng giảng viên đặc biệt nêu trên là sức hấp dẫn mạnh mẽ nhất đối với học viên, đem lại cho học viên những tri thức bổ ích cả về lý luận và thực tiễn nghiên cứu.

Tại khoá học, học viên được tham gia trực tiếp vào đề tài bằng việc nghiên cứu các chuyên đề. Tất cả học viên được ký Hợp đồng nghiên cứu chuyên đề ngay từ đầu khoá học. Cách tổ chức này đã tăng thêm động lực học tập cho học viên. Các sản phẩm chuyên đề này đang được biên tập và sẽ công bố trong thời gian tới.

Tinh thần chủ đạo của lớp học là sáng tạo và dân chủ. Không có sự giảng dạy một chiều hoặc áp đặt tư duy, hoặc áp đặt quan niệm. Giảng viên luôn là người gợi mở vấn đề, trách nhiệm của học viên là tranh luận và kết luận. Học

viên có thể đưa quan điểm, ý kiến đồng tình hoặc phản đối quan điểm của giảng viên. Đây chính là điểm hay nhất của lớp học. Chính những trao đổi, thảo luận với giảng viên cũng như trao đổi giữa học viên với nhau đã giúp học viên trưởng thành hơn trong nghiên cứu khoa học, nâng cao khả năng thuyết trình, bảo vệ quan điểm ý kiến của bản thân hoặc rút ra được những điểm yếu, sai sót trong luận điểm hay trong phương thức lập luận...

Khoá học còn tổ chức được nhiều buổi đi điều tra, khảo sát thực tế, tọa đàm khoa học với một số địa phương như Sơn Tây, Nghệ An, Tuyên Quang, thăm và trao đổi với Viện Chính trị thuộc Học viện Chính trị - Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh... Tại các nghiên cứu điển dã này, những kỹ năng làm việc theo nhóm, cách tìm kiếm các cứ liệu lịch sử - lý luận - thực tiễn đã được ứng dụng và có cơ hội kiểm chứng.

Hội thảo chuyên đề cuối khóa đã thể hiện những kết quả mà học viên thu nhận được sau một năm lên lớp học và tự nghiên cứu. Có 6 chuyên đề đại diện cho 6 lĩnh vực, khía cạnh của Chủ thuyết phát triển mà các học viên tập trung nghiên cứu được lựa chọn để báo cáo, thảo luận. Đó là những vấn đề về: Tư tưởng độc lập, tự do của Hồ Chí Minh trong Cách mạng tháng Tám với chủ thuyết phát triển của Việt Nam; Mối quan hệ giữa chủ thuyết phát triển, học thuyết giải phóng, triết lý nhân sinh ở Hồ Chí Minh; Mục tiêu dân chủ trong hệ mục tiêu phát triển; Về kinh tế thị trường, nhà nước pháp quyền và xã hội dân sự trong phát triển xã hội hiện đại; Mối quan hệ giữa xã hội dân sự và nhà nước pháp quyền; Các nhân tố thế giới và thời đại tác động tới tình hình Việt Nam trong những thập kỷ đầu thế kỷ

XXI. Thông qua hệ thống phản biện và góp ý, học viên đã cùng với các chuyên gia và giảng viên hoàn thiện các báo cáo chuyên đề này.

Về nội dung chương trình học tập, Ban chủ nhiệm đề tài đã công phu soạn thảo các phương án chương trình đào tạo, bồi dưỡng trên cơ sở góp ý của các chuyên gia, bao gồm những người có trình độ và kinh nghiệm trong nghiên cứu và đào tạo khoa học bậc cao, có kinh nghiệm quản lý và hoạt động xã hội. Trong đó có tính đến những điều kiện về thời gian, lực lượng và kinh phí. Chương trình của lớp học được bổ sung, sửa chữa, hoàn thiện và được chủ nhiệm đề tài phê duyệt và đưa vào thực hiện.

Bản thiết kế chương trình đào tạo được xác định là một sản phẩm khoa học của đề tài. Đó là một hệ thống chuyên đề và các báo cáo khoa học hỗ trợ nhằm giới thiệu với anh chị em học viên các nhóm vấn đề cốt yếu:

- Những định hướng nghiên cứu Chủ thuyết, định hướng thực tiễn, định hướng chính trị, định hướng khoa học hướng vào mục tiêu đổi mới và phát triển.
- Những tính đặc thù của nghiên cứu khoa học xã hội - nhân văn và lý luận.
- Phương pháp luận và các phương pháp nghiên cứu khoa học vận dụng vào nghiên cứu Chủ thuyết.
- Bản chất khoa học và cách mạng của chủ nghĩa Marx-Lenin và tư tưởng Hồ Chí Minh.
- Lịch sử và lý luận về CNXH, CNXH hiện thực và CNXH hiện thực mới. Nghiên cứu về thời đại và đặc điểm thế giới đương đại; về CNTB hiện đại và trào lưu xã hội dân chủ, CNXH dân chủ; những điểm cốt yếu về lịch sử thế giới cận hiện đại và lịch sử dân tộc, truyền

thống dân tộc; bài học kinh nghiệm của ông cha ta... Đây là khối kiến thức tạo cơ sở nền tảng cho nghiên cứu Chủ thuyết phát triển.

- Các vấn đề lý luận và thực tiễn về kinh tế và kinh tế thị trường, về dân chủ - nhà nước pháp quyền, cải cách hành chính, xây dựng nền hành chính công minh bạch và hệ thống chính trị, về Đảng Cộng sản cầm quyền, về xã hội, triết lý phát triển xã hội, về triết học giá trị, triết học văn hoá, triết học con người và nhân cách, về logic chính trị trong kinh tế (quan hệ kinh tế và chính trị, đổi mới kinh tế và đổi mới chính trị), triết học khoa học và triết học giáo dục, tư duy phức hợp...

- Những nghiên cứu lý luận về triết lý và minh triết, minh triết Việt Nam và minh triết Hồ Chí Minh, về chủ thuyết, Chủ thuyết phát triển Hồ Chí Minh và Chủ thuyết phát triển của Việt Nam trong thời đại Hồ Chí Minh.

- Trong phạm vi của lớp học, anh chị em học viên cũng được nghe các báo cáo khoa học về an ninh quốc gia, về phòng chống tham nhũng, về toàn cầu

hoá và hội nhập quốc tế, về cuộc khủng hoảng kinh tế-tài chính toàn cầu, về môi trường và những vấn đề đổi mới và phát triển ở Việt Nam trong so sánh với cải cách Trung Quốc, CNXH đặc sắc Trung Quốc.

Kết thúc khoá học, nhiều ý kiến đã đánh giá rằng, một trong những điều quý nhất là qua lớp học đã hình thành được ở học viên nhu cầu nghiên cứu, ham hiểu biết, ham thảo luận, tranh luận, tạo được mối quan hệ thân thiết, gắn bó trong tập thể như một cộng đồng của những người nghiên cứu trẻ. Trên thực tế, Ban chủ nhiệm đề tài đã thành công trong tổ chức lớp học, đã gắn nghiên cứu khoa học với đào tạo cán bộ, kết hợp giữa giảng dạy và nghiên cứu khoa học, giữa lý luận và thực tiễn, giữa nghiên cứu và ứng dụng. Đối với Ban chủ nhiệm đề tài, thực tế lớp học đã khẳng định rằng chủ trương mở lớp là đúng và cần thiết. Mô hình đào tạo thông qua đề tài là thiết thực và hiệu quả. Đây là mô hình cần được tiếp tục ở những giai đoạn tiếp theo của đề tài, cũng như phổ biến thêm ở những đề tài cấp Nhà nước khác.